

SUMARNI INVENTAR

HR – DAZD – 689

KRALJEVSKI OKRUŽNI POMORSKI URED BIOGRAD NA
MORU

1941. - 1943.

Izradila: Merica Manenica

ZADAR, 2025.

SADRŽAJ:

Popis kratica.....	3
1. IDENTIFIKACIJA	4
1.1. Identifikacijska oznaka/signatura	4
1.2. Klasifikacija	4
1.3. Naslov	4
1.4. Vrijeme nastanka gradiva	4
1.5. Razina opisa	4
1.6. Količina i nosač jedinice	4
2. KONTEKST	4
2.1. Naziv stvaratelja	4
2.2. Sjedište djelovanja	4
2.3. Pravni položaj	4
2.4. Povijest stvaratelja	4
2.4.1. Nadležnost, svrha, funkcije i područje djelatnosti	5
2.4.2. Organizacijski ustroj	5
2.4.3. Odnosi i veze	5
2.5. Povijest fonda	6
2.6. Način preuzimanja ili predaje	6
3. SADRŽAJ I USTROJ	6
3.1. Sadržaj	6
3.2. Odabiranje i izlučivanje	6
3.3. Dopune	6
3.4. Plan sređivanja	6
4. UVJETI I DOSTUPNOST KORIŠTENJA	7
4.1. Pravni položaj	7
4.2. Uvjeti dostupnosti	7
4.3. Autorsko pravo/uvjeti umnožavanja	8
4.4. Jezik u gradivu	8
4.5. Tvarne značajke	8
5. DOPUNSKI IZVORI	8
5.1. Mjesto čuvanja izvornika	8
5.2. Postojanje preslika	8
5.3. Dopunski izvori	8
5.4. Bibliografija	8
6. PODRUČJE NAPOMENE	9
6.1. Napomena	9
7. PODRUČJE KONTROLE OPISA	9
7.1. Napomena arhivista.....	9
7.2. Pravila i propisi	9
7.3. Datum opisa	9
OPIS NIŽIH RAZINA FONDA	10

Popis kratica

br. – broj

DAST – Državni arhiv u Splitu

DAZD - Državni arhiv u Zadru

god. - godina

HR – Hrvatska

K. - Kraljevsko

knj. - knjiga

kut. – kutija

n/m- na moru

npr. – na primjer

R. - *Regia*

sign. – signatura

sv. – svezak

tzv. - takozvani

1. IDENTIFIKACIJA

1.1. Identifikacijska oznaka/signatura	HR-DAZD-689
1.2. Klasifikacija	A. 3. 2.
1.3. Naslov	Kraljevski okružni pomorski ured Biograd na Moru
1.4. Vrijeme nastanka gradiva	1941.-1943.
1.5. Razina opisa	Fond
1.6. Količina i nosač jedinice	5 kutija , 0,5 d/m

2. KONTEKST

2.1. Naziv stvaratelja

- Lučko izložništvo Biograd (*Espositura di porto Zaravecchia*), 1941.
- Kraljevski okružni pomorski ured Biograd na Moru (*R. ufficio circondariale marittimo Zaravecchia*), 1942.-1943.

2.2. Sjedište djelovanja

Biograd na Moru

2.3. Pravni položaj

Tijelo uprave

2.4. Povijest stvaratelja

Početak Drugog svjetskog rata i raspadom Kraljevine Jugoslavije 1941. godine, gotovo je cijela Dalmacija pripala Kraljevini Italiji. Talijanski kralj Vittorio Emanuele III. osnovao je Namjesništvo za Dalmaciju (*Governo della Dalmazia*) sa sjedištem u Zadru, koje je podijeljeno na tri provincije sa svojim centrima u Zadru, Splitu i Kotoru.¹ Direkcija pomorskog saobraćaja u Splitu je 1941. godine stavljena pod talijansku vojnu nadležnost. Talijansko lučko osoblje preuzelo je nadzor nad plovidbom i lukama duž hrvatske obale. U Splitu je tada osnovana Pomorska direkcija za Dalmaciju (*Direzione Marittima della Dalmazia*) koja je upravljala lučkim kapetanijama u Splitu, Šibeniku, Zadru i Kotoru. Kapetanijama su bili podređeni okružni i mjesni pomorski uredi.²

¹ HR-DAST-30 Namjesništvo za Dalmaciju (1941.-1943.)

² HR-DAST-629 Okružni pomorski ured Trogir Kraljevine Italije (*R. Ufficio circondariale marittimo Trau* (1941.-1943.))

Lučko zastupništvo Biograd zaprimilo je 26. 4. 1941. god. Okružnicu³ kojom Direkcija pomorskog saobraćaja u Splitu obavještava sve pomorske odjele kako je upravu nad Direkcijom preuzeo potpukovnik *Alfredo Giura*. Nakon tri dana upravu nad Lučkom kapetanijom I. reda Šibenik preuzeo je potpukovnik *Ettore de Renzi*.⁴ Time prestaje djelatnost Lučkog zastupništva Biograd i započinje djelatnost Lučkog izloženstva u Biogradu (*Espositura di Porto Zaravecchia*) pod talijanskom upravom. U administrativno poslovanje ubrzo je uveden talijanski jezik, a nadležstvo nad uredom preuzima Lučka kapetanija Zadar (*R. Capitaneria di porto Zara*) . U isto vrijeme sva lučka izloženstva mijenjaju nazive u Obalna izaslanstva (*Delegazione di spiaggia*). Lučki ured u Biogradu djeluje pod nazivom Kraljevski okružni pomorski ured Biograd na moru čija djelatnost prestaje u rujnu 1943. godine nakon kapitulacije Italije.

2.4.1. Nadležnost, svrha, funkcije i područje djelatnosti

Nakon što je Italija preuzela upravu nad pomorstvom Kraljevski okružni pomorski ured Biograd na Moru u svojoj je nadležnosti obuhvaćao područje od linije Punte Podvare - tjesnac Ždrelac - otočiće Dvije sestrice, izuzev uvale Lučice i otoke okrenute prema zapadu od linije koja spaja otočiće Artica-jugoistočni rt otočića Murvenjak- rt Opat otoka Kornata sve do južne točke otočića Gominjak.⁵ Djelatnost ureda ostala je ista, a odnosila se na vođenje propisanih evidencija, skrb o pomorcima i pomorskom prometu, ribarima, svjetioničarima i svjetionicima na području svoje nadležnosti.

2.4.2. Organizacijski ustroj

Kraljevski okružni pomorski ured Biograd na Moru promjenom državne uprave ostao je niža jedinica pomorske uprave i bio je izravno podređen Lučkoj kapetaniji u Zadru. Na čelu ureda 1941. i 1942. bio je lučki upravitelj (*il dirigente*), a od 1943. lučki poručnik (*il tenente di porto*) . Poslovanje ureda ostaje nepromijenjeno, osim što je u upotrebu uveden talijanski jezik kao službeni.

Ovaj ured vršio je poslove koje mu je u nadležnost dodijelila viša zakonodavna pomorska vlast.

2.4.3. Odnosi i veze

Nakon promjene državne uprave u ratnom razdoblju K. okružni pomorski ured kao dio strukture pomorske uprave nastavlja vršiti korespondenciju sa višim nadležstvima; Pomorskom direkcijom u Splitu, Lučkom kapetanijom Zadar i Lučkom kapetanijom Šibenik. Osim s navedenim nadređenim tijelima ovaj ured komunicirao je i sa *Ufficio Comando Presidio, Comune di Zaravecchia* i dr.

³ HR-DAZD-689 Kraljevski okružni pomorski ured Biograd ; Okružnica (Djelovodni spis) br. 748/41 (kut.1)

⁴ HR-DAZD-129, Lučko zastupništvo Silba; spis br.557/41 (kut.7)

⁵ HR-DAZD-689, br.106/43 (kut. 2)

2.5. Povijest arhivskog fonda

Gradivo je fragmentarno sačuvano. Gradivo ovog fonda u Arhiv je predala 1963. godine Lučka kapetanija Zadar. Prilikom izrade Vodiča Državnog arhiva u Zadru gradivo je identificirano te je tom prilikom izrađen i arhivski popis.

2.6. Način preuzimanja ili predaje

Historijski arhiv u Zadru (danas Državni arhiv u Zadru) primio je po službenoj dužnosti 1963. godine od Lučke kapetanije Zadar dva velika paketa arhivalija predratne Lučke ispostave Biograd n/m. Podaci o preuzimanju nalaze se u Knjizi primljenog arhivskog gradiva pod rednim brojem 91/63 zapisnika/ugovora o primopredaji.

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. Sadržaj

Gradivo ovog fonda je fragmentarno sačuvano. Uruđbeni zapisnik sačuvan je djelomično i to samo za 1942. godinu. Najveći dio čine spisi stvaratelja iz vremena talijanskog preuzimanja pomorske uprave od 1941.-1943. godine. Spisi sadrže podatke o pomorskom prometu, pomorcima, ribarima, ribolovnim statistikama, svjetionicima i ostalim administrativnim poslovima iz nadležnosti stvaratelja.

3.2. Odabiranje i izlučivanje

Pri sređivanju nije bilo izlučivanja. Nema podataka o izlučivanju prije preuzimanja gradiva. Gradivo je određeno za trajno čuvanje.

3.3. Dopune

Nemamo saznanja o postojanju dopuna ovog fonda.

3.4. Plan sređivanja

Gradivo ovog fonda nastalo je izdvajanjem gradiva prilikom sređivanja fonda HR-DAZD-126 Lučko zastupništvo Biograd jer se radi o drugom stvaratelju i spada u razredbenu oznaku A.3.2. Talijanska uprava u dijelu Dalmacije 1918.-1943. prema razredbenom sustavu klasifikacije arhivskih fondova i zbirki RH. Gradivo je sređeno prema principu funkcionalne pertinencije, što znači da su spisi razvrstani prema upravnom ustrojstvu stvaratelja i prema sadržaju. Prema tom principu gradivo, koje se sastoji od knjiga (registraturnih pomagala) i spisa razvrstano je u dvije serije. Spisi su dalje razvrstani na niže arhivske jedinice prema sadržaju.

Prilikom sređivanja formirane su dvije serije prema promjeni u upravnom ustrojstvu stvaratelja. Prvu seriju pod nazivom Lučko izloženstvo Biograd čine knjige i spisi iz 1941. i 1942. godine koji su izdvojeni od broja 748/41 kada je ured dobio Okružnicu o talijanskom preuzimanju pomorske uprave.

Drugu seriju pod nazivom Kraljevski okružni pomorski ured Biograd na Moru čini Urudžbeni zapisnik iz 1942. godine i urudžbeni spisi iz 1942. i 1943. godine kada se administrativni ustroj ureda mijenja. Od tada se primjenjuju norme talijanske administracije koja spise odlaže funkcionalno tj. tematski, a odnose se na ribolovne dozvole i statistiku morskog ribarstva.

Struktura fonda:

1. Lučko izloženstvo Biograd (1941.)

- 1.1. Urudžbirani spisi (1941.-1942.)
- 1.2. Popis dozvola za kopanje pijeska i žala tijekom 1941. god.
- 1.3. Registar ribolovnih dozvola *Registro dei permessi di pesca* (1941.)
- 1.4. Dolazni fonogrami *Fonogrami in arrivo* 1941.
- 1.5. Popis brodova i lađa koje su podvrgnuti plaćanju pristojba za Mornarsku školu „Kraljevića Tomislava“- Korčula 1941.-1944.
- 1.6. Popis članova posade broda *Ricordo T.* 1941.

2. Kraljevski okružni pomorski ured Biograd na Moru (1942.)

- 2.1. Urudžbeni zapisnik (1942.)
- 2.2. Urudžbirani spisi (1942.)
- 2.3. Urudžbirani spisi (1943.)
- 2.4. Tematski spisi (1943.)
- 2.5. Popis posade plovila (1942.)
- 2.6. Pregled sirovina životinjskog podrijetla (1942.)
- 2.7. Popis numeriranih brodica *Elenco delle barche numerate* (1943.)
- 2.8. Registar ribara *Registro dei pescatori* (1943.)

4. UVJETI I DOSTUPNOST KORIŠTENJA

4.1. Pravni položaj

Javno arhivsko gradivo

4.2. Uvjeti dostupnosti

Gradivo ovog fonda dostupno je svim građanima sukladno Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva (NN 61/2018, 121/2019) i Pravilniku o radu čitaonice DAZD-a.

4.3. Autorsko pravo/uvjeti umnožavanja

Gradivo se može objavljivati i umnožavati sukladno čl. 23 Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva i Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Zadru.

4.4. Jezik u gradivu

Jezik: talijanski, hrvatski

Pismo: Latinica

4.5. Tvarne značajke

Papir. Nema oštećenja.

5. DOPUNSKI IZVORI

5.1. Mjesto čuvanja izvornika

Državni arhiv u Zadru

5.2. Postojanje preslika

Ne postoje

5.3. Dopunski izvori

HR-DAZD-128 Lučko zastupništvo Sali (1925.-1941.)

HR-DAZD-129 Lučko zastupništvo Silba (1919.-1941.)

HR-DAST-629 Okružni pomorski ured Trogir Kraljevine Italije (*R. Ufficio circondariale marittimo Trau*) (1941.-1943.)

HR-DAST-30 Namjesništvo za Dalmaciju (1941.-1943.)

HR-DAST-13 Lučki ured Krilo (1907.-1945.)

5.4. Bibliografija

1. Beuc, Ivan, *Povijest institucija državne vlasti u Hrvatskoj (1527.-1945.)*, Zagreb 1969.
2. Barić, Nikica, *Pomorstvo Nezavisne države Hrvatske u okolnostima talijanske prisutnosti na istočnom Jadranu (1941. – 1943.)*. Pristupljeno 14. svibnja 2025. <https://hrcak.srce.hr/file/251676>

6. PODRUČJE NAPOMENE

6.1. Napomena

Prilikom citiranja ovog fonda navodi se naziv ustanove/kratica naziva ustanove, matični (identifikacijski) broj fonda, kratica naziva fonda, te broj i godina određene kutije ili knjige, npr.: DAZD-679, kut. 1/1941. Na početku se dodaje i naziv/kratica naziva države, osobito za potrebe publikacija, npr.: HR-DAZD-679 , kut. 1/1941.

7. PODRUČJE KONTROLE OPISA

7.1. Napomena arhivista

Sumarni inventar fonda izradila je arhivistica Merica Manenica.

7.2. Pravila i propisi

Inventar je izrađen prema međunarodnim normama:
ISAAR (CPF) međunarodna norma arhivističkog normiranog zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji, 2. izdanje, Zagreb, 2006.
ISAD (G) opća međunarodna norma za opis arhivskog gradiva, drugo izdanje, Zagreb, 2001.

7.3. Datum opisa

Obavijesno pomagalo izrađeno je 2025. godine

Opis nižih razina fonda

Oznaka/signatura: HR-DAZD- 689 /1
Naslov: Lučko izloženstvo Biograd
Vrijeme nastanka gradiva: 1941. [1944.]
Količina : 1 kutija
Razina opisa: serija

Sadržaj:

Serija sadrži dokumentaciju nastalu u lučkom uredu u Biogradu nakon talijanskog preuzimanja pomorske uprave.

Sign.	Naziv arhivske jedinice	Vremenska oznaka	Napomena	Tehn. jed.
1.1.	Urudžbirani spisi	1941.	Sadrži spise od br. 748/1338	kut.1
1.2.	Popis dozvola za kopanje pijeska i žala tijekom 1941. godine	1941.	Mekani uvez pisan rukom	kut. 5
1.3.	Registar ribolovnih dozvola; <i>Registro dei permessi di pesca</i>	1941.	Mekani uvez pisan rukom	
1.4.	Dolazni fonogrami; <i>Fonogrami in arrivo</i>	1941.	Mekani uvez pisan rukom	
1.5.	Spisak brodova i lađa koje su podvrgnuti plaćanju pristojba za Mornarsku školu „Kraljevića Tomislava“- Korčula	1941.-1944.	Tvrđi uvez	
1.6.	Popis članova posade broda Ricardo T.	1941.	Mekani uvez pisan rukom	

Oznaka/signatura: HR-DAZD- 689 /2
Naslov: Kraljevski okružni pomorski ured Biograd na Moru
Vrijeme nastanka gradiva: 1942. - 1943.
Količina : 4 kutije
Razina opisa: serija

Sadržaj:

Serija sadrži urudžbirane i tematske spise nastale za vrijeme djelovanja Kraljevskog okružnog pomorskog ureda Biograd na Moru.

Sign.	Naziv arhivske jedinice	Vremenska oznaka	Napomena	Tehn. jed.
2.1.	Urudžbeni zapisnik	1942.	Sadrži zapise br. 101-540	knj. 1
2.2.	Urudžbirani spisi	1942.	Sadrži spise br. 1/912	kut. 2
2.3.	Urudžbirani spisi	1943.	Sadrži spise br. 1/937	kut. 3
2.4.	Tematski spisi	1943.	Ribolovne dozvole, Statistika morskog ribarstva	kut. 4
2.5.	Popis posade plovila	1942.	Mekani uvez pisan rukom	kut. 5
2.6.	Pregled sirovina životinjskog podrijetla	1942.	Neuvezani popis	
2.7.	Popis numeriranih brodica; <i>Elenco delle barche numerate</i>	1943.	Mekani uvez pisan rukom	
2.8.	Registar ribara; <i>Registro dei pescatori</i>	1943.	Mekani uvez pisan rukom	